

MODULE 3:

Wetgeving & steunmaatregelen voor kleinschalige vergisting

In deze module worden de verschillende wetgevingen die van toepassing zijn bij het uitbaten van een kleinschalige vergistingsinstallatie opgelijst. Deze wetgeving wordt gehandhaafd door verschillende instanties. Dit gebeurt zowel administratief als op het terrein. Zorg er dus steeds voor dat je aan alle verplichtingen voldoet. Deze module geeft een leidraad van alle wetgeving. Biogas-E, DLV en Inagro kunnen je altijd verder doorverwijzen naar de specificaties van deze wetgevingen. Daarnaast krijg je een kort overzicht van de verschillende financiële steunmaatregelen voor biogasinstallaties.

Wetgevend kader

INPUTSTROMEN

- bedrijfseigen mest
- bedrijfseigen afvalstromen/energieteelten
- externe plantaardige afvalstromen (OBA)? Respecteer de afvalwetgeving (VLAREMA)
- dierlijke bijproducten

Gelegen in landbouwgebied? Voldoe aan de omzendbrief RO/2006/01.

VERGISTINGSINSTALLATIE

Vraag jouw omgevingsvergunning tijdig aan!

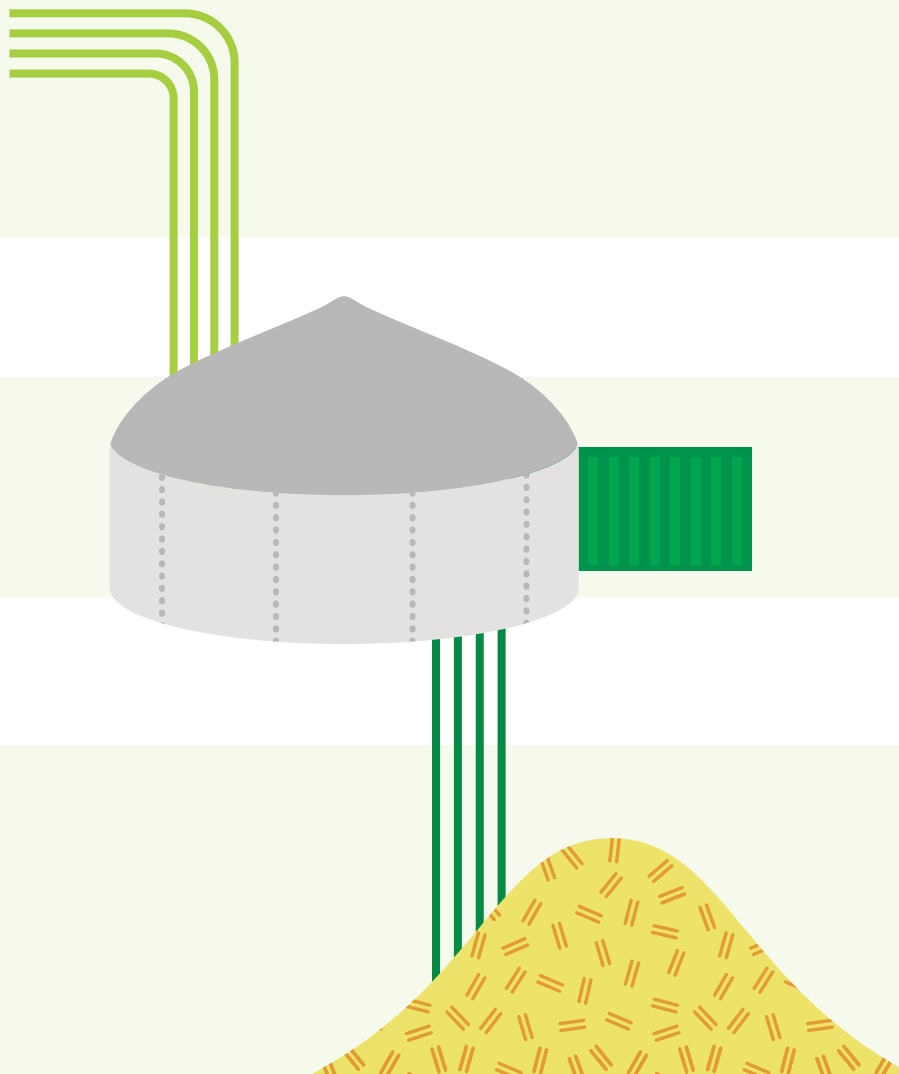
Respecteer de voorwaarden opgenomen in de vergunning (sectorale voorwaarden met eventueel bijzondere voorwaarden).

AFZET EINDPRODUCTEN

Respecteer de mestwetgeving (MAP6).

Afzet bij derden?

- ▶ Vraag een FOD-ontheffing aan.
- ▶ Vraag een FAVV-erkenning aan.
- ▶ Vraag een VLACO-atteest aan (*enkel bij input externe afvalstromen*).

Voorwaarden voor de inplanting van installaties voor mestbehandeling en vergisting in **agraris** gebied volgens **omzendbrief RO/2006/01**:

- ▶ Een verhouding op gewichtsbasis van 60% van de stromen moet afkomstig zijn van land- en tuinbouw. Dierlijke mest en land- en tuinbouwproducten van plantaardige oorsprong vallen hieronder;
- ▶ De hoeveelheid aan te voeren OBA naar een vergister in landbouwgebied mag nooit meer dan 40% van de vergunde capaciteit bedragen;
- ▶ Enkel stromen die op de limitatieve positieve lijst staan mogen co-verwerkt worden in agrarisch gebied;
- ▶ Mestbehandeling- en vergistingsinstallaties van kleine schaal, die verbonden zijn aan één enkel bedrijf be- of verwerken en/of vergisten producten voor meer dan de helft afkomstig van het eigen bedrijf.

Input niet-bedrijfseigen plantaardige afvalstromen

Elke aangeleverde OBA-stroom moet vergezeld zijn van een uitgebreide **VLAREMA-analyse** (zware metalen, droge stof, pH, organische stof, N, P₂O₅ en monocyclische aromatische koolwaterstoffen). Van elke stroom die wordt aanvaard, wordt een staal genomen dat gedurende drie maanden bewaard wordt. Via deze stalen kan achteraf de oorsprong van een contaminatie opgespoord worden.

Input dierlijke bijproducten?

Doe je aan kaasverwerking op jouw melkveebedrijf, en wil je bijvoorbeeld de restanten van de kaasproductie mee vergisten, dan moet je voldoen aan volgende:

- ▶ 1069-erkenning (aanvraag bij Mestbank)
- ▶ Handelsdocument aanwezig bij elk transport

Pasteurisatie van het digestaat bij input van melk/melkproducten is evenwel NIET nodig; bij input van andere dierlijke bijproducten is pasteurisatie verplicht.

Voor kleinschalige vergisters wordt evenwel aangeraden geen dierlijke bijproducten te vergisten, gezien de vele extra wettelijke vereisten.

OMGEVINGSVERGUNNING (milieu + bouw)

Hoeverveel tijd neemt de aanvraag van een vergunning in beslag?

- ▶ 30 dagen tot ingediend dossier volledig en ontvankelijk verklaard wordt
- ▶ Openbaar onderzoek
- ▶ Beslissing → beroepsperiode
- ▶ Ingebruikname 35 dagen na aanplakking

= ± 4 maanden (indien geen bezwaren tegen het project)

Elke vergunning (aanvraagprocedure en uitbatingvoorwaarden) is afhankelijk van:

- ▶ de stromen die vergist zullen worden;
- ▶ de grootte van de installatie;
- ▶ de handelingen die met de stromen gebeuren;
- ▶ de ligging van de installatie (industrie vs. landbouwgebied).

Hou het eenvoudig:

Om zowel de administratieve last tijdens de werking van de

installatie te verminderen, als de slaagkans op het bekomen van de nodige vergunning te verhogen, is het aangewezen om rekening te houden met volgende:

- ▶ Werk met **bedrijfseigen dierlijke mest**. Hierdoor wordt de installatie niet aanzien als een mestverwerkingsinstallatie. Dat vereenvoudigt de regelgeving sterk.
- ▶ Gebruik je afvalstromen (bv. oogstresten), beperk dat dan tot **bedrijfseigen afvalstromen**. Plantaardig materiaal wordt niet aanzien als afval als het vrijkomt op de eigen installatie, verwerkt wordt op de eigen installatie en benut wordt op de eigen percelen. Als het digestaat niet op eigen percelen gebruikt wordt, dan wordt het wel aanzien als afval (zie VLACO-keuringsattest en kwaliteitshandboek).
- ▶ Indien er toch externe afvalstromen worden aangenomen, werk dan met een beperkt volume (< 25 m³).
- ▶ Biogasproductie onder 100 Nm³/uur houden.

Indien jouw project hieraan voldoet, kan de vergunning op gemeentelijk niveau worden beslist (klasse 2). Zo niet, valt dit onder de bevoegdheid van de Provincie (klasse 1).

De sectorale voorwaarden zijn verschillend voor elke rubriek die vergund is. Enkele sectorale voorwaarden die steeds gelden bij pocketvergisting zijn:

- ▶ Register bijhouden van alle aangevoerde en afgevoerde stromen
- ▶ Keuringsattesten van de elektrische installatie aanwezig
- ▶ Een goedgekeurd werkplan voor de exploitatie van de inrichting beschikbaar
- ▶ De nodige voorzieningen treffen om eventueel gemorste mest op te vangen en terug bij de mestopslag te voegen
- ▶ Maatregelen treffen zodat reinigingswater, percolaat of mest niet op de bodem of in afvoeren bestemd voor afvoer van hemelwater kan terechtkomen
- ▶ ...

In de meeste gevallen wordt digestaat van een pocketvergisting op eigen grond gebracht. Wil je toch digestaat **op grond van derden brengen**?

Dan moet een **onthefing** aangevraagd worden bij de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu. Deze onthefing is 5 jaar geldig.

Daarnaast moet je als producent van bodemverbeterende middelen een **FAVV-erkenning** aanvragen (jaarlijks controlebezoek).

Als je **externe afvalstromen** inneemt, is een **VLACO-keuringsattest** nodig. Dit keuringsattest geeft bijkomende garanties aan de afnemer op niveau van het product zelf, alsook het productieproces.

In het kader van de VLACO-erkenning van de installatie zal er een gedetailleerd **kwaliteitshandboek** opgesteld worden. Dit handboek beschrijft alle procedures die niet rechtstreeks horen bij het vergistingsproces (de procedures gelinkt aan het productieproces worden beschreven in een afzonderlijk document, het werkplan). Daarnaast zal VLACO jaarlijks een externe audit doen waarna – naargelang het resultaat – een volwaardig keuringsattest afgeleverd kan worden.

Bemestingsnormen:

- ▶ digestaat van dierlijke mest of co-verwerking = dierlijke mest (170 kg N/ha/jaar)
- ▶ digestaat van louter plantaardige stromen = andere meststof (rekening houdend met werkzame N/ha/jaar waarbij ruw digestaat een werkingscoëfficiënt heeft van 60%).

Uitrijregeling MAP6: digestaat = type 2 meststof

Zorg bij uitrijden steeds voor een **geldige analyse** (max. 3 maand geldig).

Gezien de samenstelling afhankelijk is van het inputmateriaal bestaat geen forfait voor digestaat, en moet de samenstelling (stikstof en fosfor) steeds op basis van een analyse bepaald worden.

Afzet digestaat van bedrijfseigen stromen op eigen grond:

- ▶ Geen transportdocumenten nodig

Afzet digestaat van bedrijfseigen stromen op grond van derden/naar externe verwerking:

- ▶ Transport via burenregeling (indien mogelijk) of erkend mestvoerder met MAD

Als landbouwer moet je de uitbating van een pocketvergisting vermelden op je **mestbankaanvraag** van het landbouwbedrijf.

Op welke financiële steun kan ik rekenen?

Waarom ontvang je steun?

Hoewel hernieuwbare energie steeds meer rendabel wordt, is ze vaak nog duurder dan niet-hernieuwbare energie en kan ze op de vrije markt niet concurreren zonder bijkomende ondersteuning. Deze ondersteuning wordt vanuit de overheid voorzien. De overheid streeft namelijk naar een hoger aandeel van hernieuwbare energie vanwege de maatschappelijke meerwaarde, zoals bescherming van het klimaat en verbetering van de luchtkwaliteit. De overheid maakt een onderscheid in ondersteuning tussen verschillende technologieën voor opwekking van hernieuwbare energie. Dit onderscheid is voornamelijk gebaseerd op de verschillen in rendabiliteit.

Welke soorten steun bestaan er?

Er kan een onderscheid worden gemaakt tussen twee soorten steun:

- ▶ Een **exploitatie- of operationele steun** ontvang je regelmatig, bijvoorbeeld op maandelijkse basis. Deze steun is gebaseerd op de hoeveelheid energie die je produceert. Hoe meer productie, hoe meer steun je ontvangt.
- ▶ Een **investeringssteun** wordt in één keer uitbetaald, meestal aan het begin van een project. Investeringssteun is gebaseerd op de grootte van de investering.

Als je vandaag (mei 2020) met een installatie start, komt jouw installatie, afhankelijk van het geïnstalleerd vermogen van de WKK-motor, in aanmerking voor volgende steun:

		≤ 10 kW	> 10 kW
Exploitatiesteun	Warmte-krachtcertificaten (WKC)	✗	✓
	Groenestroomcertificaten (GSC)	✗	✓
	Terugdraaiende teller	✓	✗
Investeringssteun	VEA - Investeringssteun	✓	✗
	VLIF - Investeringssteun	Enkel voor landbouwbedrijven & afhankelijk van de grootte van het landbouwbedrijf	
	VLIF - Innovatiesteun	Enkel voor landbouwbedrijven & afhankelijk van de grootte van het landbouwbedrijf	
	Verhoogde investeringsaftrek	✓	✓
	Call groene warmte:		
	▶ Biomethaan produceren en injecteren	✗	< 1 MWh
	▶ Groene warmte uit biomassa	✓	✓
		Maar interne opbrengstvoet (IRR) < 15%	

✓ komt in aanmerking

✗ komt niet in aanmerking

Warmte-kranchcertificaten (WKC) en groenestroomcertificaten (GSC)

Certificaten zijn virtuele waardepapieren. Voor het opwekken van hernieuwbare elektriciteit ontvang je groenestroomcertificaten (GSC). Voor de relatieve energiebesparing in een warmte-krachtkoppeling ten opzichte van gescheiden opgewekte warmte en elektriciteit ontvang je warmte-kranchcertificaten (WKC). Per opgewekt MWh_{el} krijg je een aantal GSC en voor de bespaarde brandstof (ook uitgedrukt in MWh) krijg je WKC. Hoeveel certificaten je ontvangt, is op verschillende factoren gebaseerd:

- ▶ de elektriciteit die je opwekt (GSC) en de brandstof die je bespaart (WKC);
- ▶ de startdatum van je installatie;
- ▶ de projectcategorie van je installatie.

De projectcategorieën voor WKC en GSC verschillen qua brandstof (wind, zon, biogas, etc.) en factoren zoals geïnstalleerd vermogen. De projectcategorie bepaalt de bandingfactor "Bf". De bandingfactor wordt elk jaar opnieuw berekend voor startende projecten. Eens jouw installatie een bandingfactor toegewezen kreeg, blijft die over de hele steunperiode dezelfde. Je ontvangt zowel GSC alsook WKC voor jouw biogasininstallatie.

Nadat je jouw certificaten hebt ontvangen, heb je twee mogelijkheden om ze te valoriseren: je verkoopt ze ofwel aan een elektriciteitsleverancier, ofwel aan jouw distributiebeheerder. Met de elektriciteitsleverancier kan je de prijs onderhandelen. De netbeheerder moet jouw certificaten aan de minimumprijs kopen.

Waar aanvragen?

De certificatensteun kan je aanvragen bij het Vlaams Energieagentschap (VEA).

OPGELET:

De Vlaamse regering heeft in het regeerakkoord 2019-2024 aangekondigd het certificatenstelsel geleidelijk af te bouwen. De laatste projecten die GSC wensen te ontvangen, moeten voor eind 2025 opstarten. Voor WKC is dit voor eind 2029. De regering voorziet een overgang van exploitatiesteun, in de vorm van certificaten, naar investeringssteun. Enkel installaties die vóór 2025 opstarten, krijgen dus GSC en WKC. Voor installaties die tussen 2026 en 2029 opstarten, is dit enkel WKC en installaties die na 2029 opstarten ontvangen geen certificatensteun meer.

Meer informatie over de certificatensteun: https://www.biogas-e.be/Brochure_Kleinschalige_vergisting_steunmaatregelen

VEA-investeringssteun

Omdat het certificatenstelsel zowel bij het VEA als bij de exploitant van de biogasininstallatie heel wat administratieve last met zich meebracht, werd voor biogasininstallaties met een klein vermogen in 2018 overgeschakeld naar een investeringssubsidie.

Wie?

Ondernemingen die een biogasininstallatie hebben met een WKK met een vermogen tot en met 10 kW_{el} hebben recht op de VEA-investeringssteun. De installatie moet hiervoor niet zijn aangesloten op het net. De grootte van de investeringssteun is afhankelijk van de bedrijfsgrootte.

Omdat landbouwbedrijven normaliter minder dan 50 personeelsleden hebben, gelden zij als kleine onderneming en ontvangen ze de hoogst mogelijke steun. In de praktijk geldt meestal de maximumsteun van € 4.700/kW_{el}.

Wat?

Alleen erkende types micro-WKK komen in aanmerking voor de investeringssteun. De lijst met erkende types kan je raadplegen op www.energiesparen.be. Zoek op deze website naar de lijst met types WKK. Het document wordt regelmatig aangevuld met nieuwe erkende types.

Waar aanvragen?

De investeringssteun kan je aanvragen bij het Vlaams Energieagentschap (VEA).

OPGELET:

Per jaar is er een beperkt budget voor investeringssteun. Hoe eerder je indient, hoe groter de kans is dat jouw project wordt gesteund.

Meer informatie: <https://www.energiesparen.be/steun-micro-wkk>

VLIF-investeringssteun voor land- en tuinbouwers

Het Vlaamse Landbouwinvesteringsfonds (VLIF) ondersteunt sinds 2015 ook randinfrastructuur van pocketvergisters. De investering in de pocketvergister zelf is niet subsidiabel. Onderdelen die in aanmerking komen voor VLIF-steun worden driemaandelijks herzien en zijn te raadplegen op de subsidiabele investeringslijst op www.lv.vlaanderen.be, via VLIF-investeringssteun voor land- en tuinbouwers.

Levering en plaatsing van deze onderdelen mag ook worden opgenomen in de kosten. Aan deze investeringen wordt 30 - 40% investeringssteun toegekend met een maximum van € 1.000.000 per bedrijf of € 2.000.000 bij herlokalisatie van twee stoppende bedrijven. Je kan maximaal twee steunaanvragen per jaar indienen. Het minimale subsidiabele investeringsbedrag anno 2019 is € 5.000.

OPGELET:

Bij aanvraag van VLIF-steun voor de randinfrastructuur moet de pocketvergister reeds aanwezig zijn of gerealiseerd worden in de periode van aanvraag. Er moet altijd een functioneel verband zijn tussen de pocketvergister en de genoemde investering.

Wie?

De VLIF-steun is voor landbouwers die hun hoofdkomen uit de landbouw halen en die niet gepensioneerd zijn.

Waar aanvragen?

Via het e-Loket van het Departement Landbouw en Visserij.

OPGELET: De voorwaarden moeten 5 jaar vervuld blijven na betaling van de steun.

De VEA-investeringssteun en de VLIF-steun zijn combineerbaar zolang er geen onderdelen dubbel ondersteund worden. Bijvoorbeeld het investeringsbedrag van de vergistingstank kan zowel gesubsidieerd worden onder de VLIF-steun als de investeringssteun van het VEA. In deze situatie zal dan ook een keuze gemaakt moeten worden tussen beide subsidies.

VLIF-innovatiesteun voor land- en tuinbouwers

Via de VLIF-innovatiesteun kunnen land- en tuinbouwers een uniek project of idee inschrijven dat niet op de lijst voor subsidiabele technologieën van de VLIF-investeringssteun staat. Hiermee worden innovaties gesteund die nog niet helemaal marktrijp zijn of die voor de eerste keer in Vlaanderen op een landbouwbedrijf uit een bepaalde subsector toegepast worden.

Indienen kan je tijdens de jaarlijkse oproep. Indien jouw project gekozen wordt, kom je in aanmerking voor 40% subsidie op de investeringskost en de bijhorende algemene kosten, met een maximum van € 200.000 subsidie.

Meer informatie: <https://lv.vlaanderen.be/nl/subsidies/vlif-steun/projectsteun-voor-innovaties-de-landbouw-0>

Verhoogde investeringsaftrek

De verhoogde investeringsaftrek is een aftrek op de belastbare winst voor energiebesparende investeringen. Dit is een fiscaal voordeel waarbij een bepaald percentage van de aanschaffingsprijs van een investering vrijgesteld wordt van belasting. Je betaalt dus minder belastingen. Bovendien is de investeringsaftrek combineerbaar met andere premies omdat het een belastingvoordeel en geen subsidie is.

Wie?

Alle nijverheids-, handels- en landbouwbedrijven bestuurd door een natuurlijke of rechtspersoon komen in aanmerking voor de verhoogde investeringsaftrek.

OPGELET:

Voor kleine vennootschappen en kmo's kan de algemene investeringsaftrek van investeringen groter zijn dan van energiebesparende maatregelen. Dit was het geval in 2018 en 2019.

Waar aanvragen?

Via de Federale Overheidsdienst Financiën:

<https://financien.belgium.be/nl/ondernemingen/vennootschapsbelasting/belastingvoordelen/investeringsaftrek>

Voor meer informatie kan je terecht op:

<https://www.vlaio.be/nl/subsidies-financiering/subsidi databank/investeringsaftrek>

Call groene warmte

Deze call is een investeringssteun voor de opzuivering van biogas naar biomethaan. De kwaliteit van biomethaan is vergelijkbaar met die van aardgas. Biomethaan kan in het gasnet worden geïnjecteerd of als brandstof voor bv. voertuigen worden gebruikt. De call wordt jaarlijks gelanceerd door het VEA.

OPGELET:

Steun via deze call is enkel mogelijk voor projecten die niet in aanmerking komen voor het certificatenstelsel.

Voor meer informatie kan je terecht op:

<https://www.energiesparen.be/groene-energie-en-wkk/professionelen/steunregeling/call-groene-warmte-restwarmte-en-biomethaan>

Terugdraaiende teller

Indien jouw biogasinstallatie vóór 31 december 2020 opstart, heb je over een **periode van 15 jaar** recht op het principe van de terugdraaiende teller.

Elke installatie die elektriciteit opwekt, heeft een toestel (de teller of digitale meter) dat meet hoeveel elektriciteit je op het net injecteert maar ook hoeveel elektriciteit je van het net haalt. Vroeger werden er terugdraaiende tellers geplaatst die nu door digitale of bidirectionele meters worden vervangen. De terugdraaiende teller toont alleen het eindverbruik, met andere woorden de geconsumeerde elektriciteit minus de op het net geïnjecteerde elektriciteit. De digitale en bidirectionele meter daarentegen kunnen die twee stromen wél apart bijhouden. Dat wil zeggen dat de elektriciteitsfactuur met een terugdraaiende teller lager is dan met een digitale of bidirectionele meter.

De toekomstige evolutie van het systeem is nog niet bekend en zal waarschijnlijk pas duidelijk worden wanneer het Energiebesluit wordt gewijzigd.

Wie?

Installaties met een maximaal AC-vermogen van 10 kVA die vóór 31 december 2020 in dienst gaan.

Welke steun kan je combineren?

Hieronder vind je een overzicht van de combineerbare steunmaatregelen.

	WKC	GSC	VEA Invest	VLIF Invest	VLIF Innov	Invest. aftrek	Groene warmte	Terugdraaiende teller
WKC		+	×	+	+	+	⊕	n.v.t.
GSC	+		×	+	+	+	⊕	n.v.t.
VEA Invest	×	×		+	+	+	+	+
VLIF Invest	+	+	+		+	+	+	+
VLIF Innov	+	+	+	+		+	+	+
Invest. aftrek	+	+	+	+	+		+	+
Groene warmte	⊕	⊕	+	+	+	+		n.v.t.
Terugdraaiende teller	n.v.t.	n.v.t.	+	+	+	+	n.v.t.	

⊕ combineerbaar

⊕ combineerbaar onder strikte voorwaarden

× niet combineerbaar

n.v.t. niet van toepassing

Meer weten?

Voor meer informatie over de verschillende financiële steunmogelijkheden voor biogasinstallaties kan je terecht op de website van Biogas-E:

- ▶ Uitgebreide en geactualiseerde versie van dit deel van de brochure:
https://www.biogas-e.be/Brochure_Kleinschalige_vergisting-steunmaatregelen
- ▶ Algemene informatie over steunmaatregelen voor biogasinstallaties:
<https://www.biogas-e.be/kenniseninnovatie>